

Bijzondere post

Aflevering 45

Door Daan Koelewijn,

BRANDBRIEVEN BOMBRIEVEN ANTRAXBRIEVEN

Al heel lang misbruiken allerlei twijfelachtige figuren de post om de geadresseerde te intimideren, te verwonden of te doden.

BRANDBRIEVEN

Tegenwoordig vragen we via *brandbrieven* heel dringend aandacht voor bepaalde misstanden in de samenleving. Ministers en kamerleden ontvangen regelmatig dergelijke brieven. In het verleden had dit woord een andere betekenis. Via een brandbrief werd de ontvanger meegedeeld dat zijn bezittingen (bijvoorbeeld zijn huis) in brand zouden worden gestoken als hij niet zou voldoen aan een bepaalde eis van de afzender. In de achttiende eeuw waren in de Zuidelijke Nederlanden de Bokkenrijderbenden actief (volgens de verhalen verplaatsten ze zich op bokken door de lucht). Door armoede gedreven bundelden mensen van allerlei allooi hun krachten en gingen op rooftocht. Ze maakten onder andere gebruik van brandbrieven om zo de gevestigde orde onder druk te zetten. Vergelijkbare middelen zijn dreigbrieven en kogelbrieven.

BOMBRIEVEN

Het begon in de negentiende eeuw in Spanje

Ook brieven die bij het openmaken exploderen, zijn al van oudsher bekend. Deze bombrieven zien er uit als een gewone brief. Ze komen ook voor als pakket. De bombrief wordt verzonden via de normale postdienst. In Spanje was in de negentiende eeuw een groep anarchisten actief, die gunstelingen van de koning uit de weg trachtte te ruimen met bombrieven. Ze maakten gebruik van apothekers en chemici, die kruit en arsenicum aanbrachten in de verzegeling van de brief. Als het zegel verbroken werd, ontplofte het epistel met alle nare gevolgen van dien.

Voorzichtig zijn met de verzegeling van de post

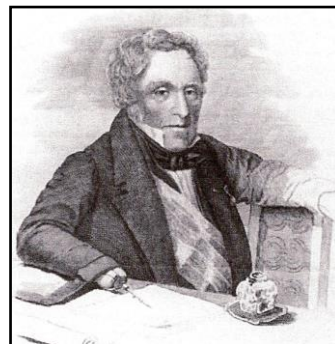
De Spaanse generaal Nazario de Eguia y Saez de Buruaga had de twijfelachtige eer om op 23 oktober 1829 de primeur te hebben, een bombrief te ontvangen. Toen hij op de morgen van die dag zijn post opende, ontplofte één van de brieven met een luide knal. Hij liep verwondingen op aan beide handen en aan zijn gezicht. Door amputatie van zijn rechterhand werd zijn leven gered, maar schrijven kon hij nauwelijks meer. Van de Spaanse koning kreeg hij toestemming om zijn post te tekenen met een speciaal voor hem ontworpen handtekeningstempel.

In die tijd werd de ontvangers van verzegelde brieven aangeraden de zending nat te maken of voorzichtig met een schaar te openen zonder de verzegeling aan te

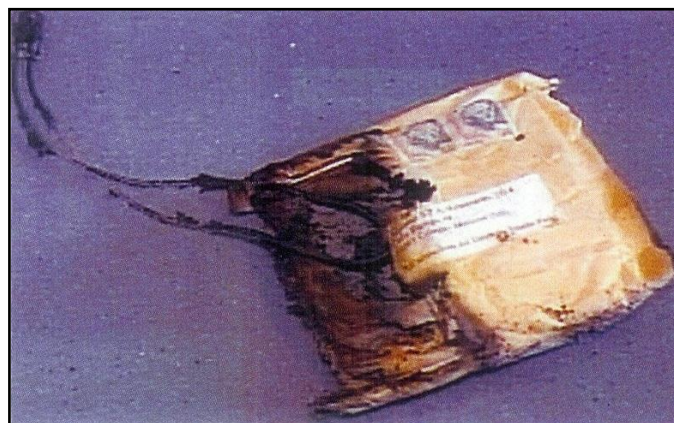
raken of te verbreken. Ook de postdiensten werden gewaarschuwd.

Een kort historisch overzicht van deze terreurdaden

In 1895 ontving baron Alphons de Rothschild een bombrief. Zijn secretaris maakte de brief open en raakte door de explosie zwaar gewond. In Rusland werden in 1906 bombrieven van revolutionairen bezorgd bij aanhangers van de Tsaar. In oktober 1930 ontplofte in Londen een postzak bij het overladen. De hele postzending werd verwoest. De dader was niet te achterhalen.

Afb.1 Het eerste slachtoffer van een bombrief: Nazario de Eguia y Saez de Buruaga

Afb. 2 Een ontplofte bombrief op 18-07-2001 verzonden aan de directie van televisiestation TG 5 in Milaan

Tijdens het Palestijns-Israëlijs conflict bestookten beide partijen elkaar met dergelijke brieven.

De Israëlische geheime dienst, *Mossad*, pleegde aanslagen met bombrieven op gevluchte nazi-oorlogsmisdadigers. In 1961 en 1980 ontving de in Syrië ondergedoken Oostenrijkse kampcommandant Alois Brunner een dergelijk explosief. Hij verloor daarbij een oog en een aantal vingers.

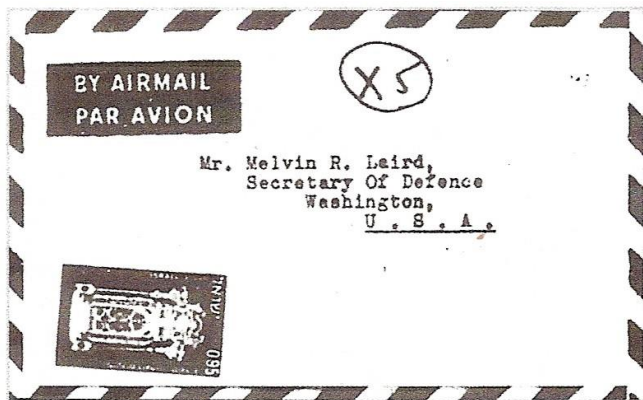
Ook de IRA pleegde aanslagen met deze explosieven. Zelfs extreme antivivisectie-groeperingen verzonden deze gevaarlijke post.

Een golf van aanslagen vond plaats in de jaren zestig van de vorige eeuw in Canada. De beweging die

streefde naar afscheiding van de Franstalige provincie Quebec was de schuldige.

Margaret Thatcher ontving een bombrief in 1982, gelukkig zonder nare gevolgen.

Van 1993 tot 1996 ging Oostenrijk gebukt onder de aanslagen per bombrief. De afzenders handelden uit racistische motieven tegen Turken en mensen uit het vroegere Joegoslavië.

Afb.3 Bombrief gericht aan de Minister van Buitenlandse Zaken van de V.S., onderschept door de Veiligheidsdienst, omdat de Israëlische postzegel niet was afgestempeld en op een vreemde plaats was geplakt

In Italië zonden anti-globalisten en tegenstanders van Silvio Berlusconi bompakketten aan hun opposanten. Dit vond plaats tussen 1998 en 2001.

In 2003 en 2004 werden bombrieven gestuurd naar onder meer Romano Prodi, Europol en aan europarlementariërs.

Individuele acties op dit terrein zijn bekend van jaloezse minnaars en afpersers van bijvoorbeeld bankinstellingen.

Tegenmaatregelen

De postbrieven namen allerlei maatregelen om het verzenden van bombrieven te voorkomen en te ontmoedigen. Ontvangers werd aangeraden om brieven die niet waren afgestempeld of waar de postzegel op een vreemde plaats was geplakt, niet te openen en er experts bij te halen. Apparatuur werd ontwikkeld om bomzendingen te detecteren, onder andere met röntgenstraling. Ook werden honden opgeleid om deze post te onderscheppen.

In 1995 werd in de Verenigde Staten de regeling van kracht, dat alle zendingen vanaf 350 gram open moesten worden aangeboden aan het loket ter controle. Trof men dergelijke brieven toch dichtgeplakt aan in de brievenbus, dan gingen ze retour afzender of ze werden geopend door bomexperts.

ANTRAXBRIEVEN

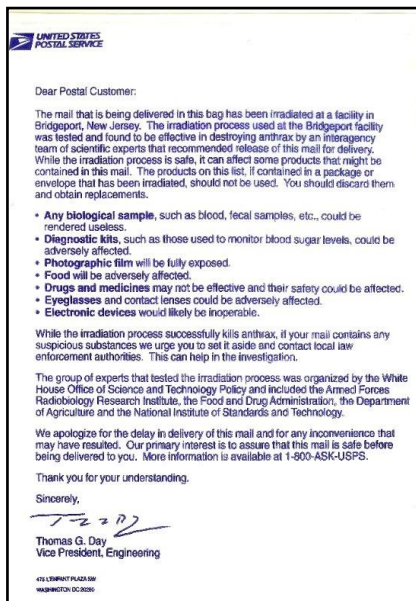
Dodelijke infectieziekte

Antrax of miltvuur is een infectieziekte die wordt veroorzaakt door de bacterie *Bacillus anthracis*. Miltvuurbacteriën hebben het vermogen tot sporenvorming. Door deze neiging is miltvuur een ziekte die sterk de aandacht trekt van laboratoria voor biologische oorlogsvoering. Bij inademing van miltvuursporen kan een longontsteking optreden, die

dodelijk kan verlopen, vooral als veel sporen zijn ingeademd. Terroristen die erin zouden slagen voldoende sporen in een grote stad in de lucht te brengen, zouden veel slachtoffers kunnen maken.

Aanslagen met antraxbrieven

In oktober en november 2001 ontvingen in de Verenigde Staten diverse personen en instanties brieven met miltvuursporen, die bij het openmaken van de poststukken vrijkwamen. Deze aanslagen met antraxbrieven leidden tot 22 besmettingen die vijf dodelijke slachtoffers eisten. De daders zijn onbekend gebleven.

Afb.4 Plastic zakje waarin de Amerikaanse postbrieven gecontroleerde antraxbrieven verzonden

Het bij dit artikel afgebeelde zakje werd gebruikt om bestraalde brieven te verzenden.

Deze bestraling vond plaats om mogelijk aanwezige antrax op te sporen. Op dit zakje lezen we onder andere: "Als de inhoud van deze brief bestaat uit bloedmonsters, films, medicijnen enz., kunnen deze beschadigd zijn. Excuses voor de vertraging bij de bezorging van deze brief en voor het eventuele ongemak bij beschadiging van de inhoud. Bedankt voor uw begrip."

Belang van deze brieven voor thematische verzamelingen

Zeker de bombrieven zijn van geen belang voor thematische verzamelingen. We moeten deze brieven beschouwen als explosieven. Brand- en antraxbrieven geven wat meer mogelijkheden, hoewel het onwaarschijnlijk is dat u zo'n achttiende-eeuwse brandbrief zult tegenkomen in de bakken van de handelaren.

Dit artikel is voornamelijk geschreven omdat het past in de lange reeks afleveringen van Bijzondere Post, die ik nu al vanaf juni 1995 voor u mag schrijven.

Geraadpleegde bronnen:

- Een uit het Spaans vertaald artikel, getiteld *Tödliche Post: Briefbomben*, door Eleonore Dupuis in het Oostenrijkse tijdschrift *Die Briefmarke* (november 2004 en maart 2005)

- De internet-encyclopedie *Wikipedia*

Dank ben ik verschuldigd aan de heren P. Daverschoot, B. Hellebrekers, J. Ickenroth en G. Matthijssen, allen lid van de Nederlandse Academie voor Filatelie, die mij aanwijzingen en tips gaven. ■